

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Wtorek, dnia 11 lipca 1916 r.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie 12
mrk., półrocznie 6 mrk., miesięcznie 1
mrk. Za odosłanie do domu 40 f. mies.

Redakcja i administracja
Zachodnia 37.

Cena ogłoszeń: I-sza strona 1 mrk.
za wiersz lub jego miejsce, nadstawane 1 mrk.
nekrologi i reklamy 40 f., ogłoszenia zwy-
czajne 20 f., ogłoszenia drobne 4 f. za wyraz.

Prenumeratę i ogłoszenia w Tomaszowie do „N. Kurjera Łódzkiego” przyjmuje Olga Hill ulica Tekla Nr. 1.

Budżet ziem polskich.

Każde państwo, każdy kraj autonomiczny ogłasza corocznie swoje budżety, to jest wykaz dochodów i wydatków. Ziemie polskie także wykazy mogły sporządzać tylko częściowo, np. budżet krajowy Galicji, ogólnego zaś obrazu nie mieliśmy. Obecnie jednak czynione są próby obliczenia dochodów i wydatków różnych części dawnej Polski, które dziś na rzecz skarbow państwowych przypadają. Dane te tylko przybliżone, niemniej dają już pewien obraz ogólny.

Przypomnieć sobie winniśmy, że Kongresowe Królestwo Polskie, stworzone w roku 1815, miało aż do 1867 roku swój własny budżet państwowy i prowadziło do roku 1841 rachunki w złotych, a potem w rublach. Otóż w roku 1829, czyli przed wojną 1830 roku, dochody Królestwa wynosiły 88,533,298 złotych, wydatki 86,612,843 złotych. Ostatni budżet państwowy Królestwa za rok 1866 wynosił 28,886,542 rb. w dochodach i 22,985,003 w wydatkach, zaś od roku 1867 budżet Królestwa został wcielony już do ogólnego budżetu państwa rosyjskiego.

Obliczając w przybliżeniu wykonanie budżetu Królestwa Polskiego za rok 1911, czyli wyjmując z dochodów ogólnych Rosji te dochody, które ona pobrała z gubernji polskich, badacze przyszli do wniosku, że Królestwo w roku 1911 miało następujące dochody skarbowe:

1) Podatki bezpośrednio (gruntowy, od nieruchomości, podymne, mieszkaniowy, przemysłowy, od kapitałów)—28,717,595 rb.

2) Podatki pośrednie (akcyza i cła)—91,838,636 rb.

3) Opłaty (stemplowe, hypoteczne, spadkowe, pobór skarbowy od ubezpieczeń, biletów i frachtów kolejowych)—20,057,226 rb.

4) Dochody skarbu (z górnictwa, poczty, telegrafu, monopolu wódczanego)—54,938,634 rb.

5) Dochody z majątków i przedsiębiorstw skarbowych (czynsze z dóbr rządowych i lasów, dochody z kolei rządowych, fabryk rządowych, kapitałów rządowych)—52,454,335 rb.

6) Dochody uboczne skarbu—7,460,997 rb.

Razem więc w roku 1911 skarby Królestwa pobrał 256,377,759 rb. W podobny sposób dało się obliczyć, że w roku 1913 dochody skarbowe Królestwa doszły do poważnej cyfry 330,000,000 rubli.

Co się tyczy Galicji, to jej dochody skarbowe w roku 1913 obliczono 441,900,509 koron, zaś dochody krajowego budżetu autonomicznego na 63,185,678 koron, razem więc na 505,086,187 koron.

Jeżeli przełożymy ruble i korony na franki, to otrzymamy, że w roku 1913 budżet Królestwa Polskiego wynosił 633 milj. franków, czyli na głowę wypadło w Królestwie 54 fr. podatków skarbowych, zaś w Galicji 116 fr. Podobne zestawienie w frankach daje dla Poznańskiego wraz z

Prusami Zachodnimi budżet 546 milj. franków, to jest 144 fr. na głowę; dla Śląska górnego 314 milj. franków czyli 156 franków na głowę i dla regionu Olsztyńskiej 76 milj. czyli 440 franków na głowę. Wreszcie dla dziewięciu gub. Litwy i Rusi dochody skarbowe wynosiły w 1913 roku 397 milj. rubli czyli 1,060 milj. fr., to jest 41 fr. na głowę.

Gdyby więc kto kolwiek zechciał teraz złożyć dochody skarbowe wszystkich, niegdyś historycznych ziem polskich, otrzymałby sumę 3,241,817,000 franków, jako przypuszczalny w roku 1913 budżet tych ziem.

Dla porównania przytoczymy, że budżet całej Francji wynosił 4,737,608,000 fr. Włoch—2,620,937,000 Hiszpanji—1,165,304,000 franków.

Królestwo łącznie z Galicją miało w roku 1913 budżet 1,188,000,000 franków, to jest tyle mniej więcej, co Hiszpanja.

Gdybyśmy chcieli obliczyć, ile w roku 1913 dług państwowego ciążyło na Królestwie, a ile na Galicji, musielibyśmy przepisać na Królestwo co najmniej dziesiątą część długów państwa rosyjskiego, a na Galicję piątą część długów korony austriackiej, czyli wyliczyłoby to dla Królestwa około 2 i pół miljardów franków (980 milj. rubli), a dla Galicji około 1 i pół miljarda franków.

Rozumie się, że wielka wojna europejska długi te zwiększy cztery do pięciu razy, więc na Królestwo przypadnie około 10 miljardów franków, a na Galicję blisko 7 miljardów franków długu.

Widać stąd, jak ważnym będzie w przyszłości zwiększenie dochodów ludności, aby mogła ona ponieść wzmożone opłaty skarbowe dla wyrównania budżetów.

Dla nauki polskiej.

Działalność i twórczość naukowa polska stoją u progu pomyślniejszych warunków. Twórczość naukowa polska i jej pracownicy utwierdzą się już może w nie długim czasie na ziemi polskiej i zakończą okres uciążliwej wędrówki po szerokim świecie.

Gdy w wielu krajach zagranicy twórczość naukowa posiada już od lat szereg instytucji naukowych, ułatwiających badania, i potężne instytucje zapomogowe, nauka polska i uczeni, pozbawieni byli tych warunków rozwojowych. Stąd też powstała ta emigracja z zagranicy wielu polskich uczonych i artystów i licznych zastępów młodzieży uniwersyteckiej.

Na niwie naukowej zagranicznej wyrastały wspinające się polskie twórców. Dość wymienić nazwiska wielkiego socjologa Ludwika Gumplowicza, Curie-Skłodowskiej, Danysza, Jotajkówny, literatki wspaniałe karty pozostawił w księdze nauki europejskiej A. Huc to uczonych polskich, pracowało w instytucjach nauko-

wych zagranicą, iluz tam wydawało swe prace naukowe

Dla ludzi tych brak było nie tylko polskich katedr uniwersyteckich, lecz i należytych funduszy zapomogowych na wydanie sumptem społecznym ich dzieł.

Wielki uczyony, Wacław Nałkowski, zwany polskim Elizeusem Reclus borykał się przez całe życie do dokuczliwej bieda i nie doczekał się do śmierci wydania wielu swych znakomitych dzieł geograficznych. Stanisław Brzozowski przerywał swe studia filozoficzne, nie mając na kupno potrzebnych książek.

Gdzieindziej znów, jak w Galicji, patrzono na dzieła naukowe i ich twórców przez pryzmat klerikalizmu i odmawiano subsydjów.

W Królestwie Polskiem jedyną zapomogową dla nauki polskiej instytucją była „Kasa pomocy dla osób pracujących na polu naukowym, im. dra Józefa Mianowskiego”. Dzięki ofiarności prywatnej, kasa ta powiększyła znacznie swe środki, to też w ostatnich latach fundusz rozporządzałny roczny sięgał 200 tysięcy rubli, które zasilały twórczość naukową w Królestwie Polskiem.

Kasa działała dotychczas w ramach ograniczonych, gdyż dawny statut nie zezwalał na zwoływanie ogólnych zebrań, zapomogi mogły być udzielane tylko zamieszkałym stale w Królestwie.

Obecnie ważna ta instytucja ma przed sobą nowe zadania rozszerzenia swej działalności, przez powołanie liczniejszych kadrów członków, przez racjonalniejszy podział zapomóg, przez zwiększoną pieczę nad twórczością uczonych i literatów polskich w obecnych ciężkich czasach.

Ze sprawozdania Kasy widać, że z niektórych wydawnictw sprzedano raptem po jednym lub po parę egzemplarzy.

Nasuwa się też uwaga, że nasze sfery zamożne bardzo nikiel sumy przeznaczają na wydawnictwa naukowe i literackie, gdy tymczasem często zdarza się widzieć, jak skromny proletariusz inteligent, odejmując sobie wydatków na jadło lub strój, wydawał po parę rubli miesięcznie na kupno wartościowych dzieł.

Nauka polska wstępuje obecnie w nowe warunki wzmożonego rozwoju, wymagać też będzie wzmożonej pomocy finansowej ze strony społeczeństwa.

K. R.

Blok ludów b. Rzeczypospolitej.

W ostatnim zeszycie „Myśli Polskiej” znajdujemy wysoce interesujący i poważny artykuł p. t. „Blok ludów b. Rzeczypospolitej”, pióra jednego z wybitniejszych u nas badaczy spraw narodowościowych Litwy i Rusi, p. Michała Römera.

„Rzeczypospolita — pisze autor — powstała z unji Litwy z Polską, zasiloną pomniejszych związkami państwowymi, jak Unja z Infantami

i stosunek lenno-zwierzchniczy z Kurlandją, przedstawiała właściwie blok krajów i ludów. W jej założeniu tkwiły zarodki federacyjne, wolnościowe, których punktem wyjścia był nie zabór, jeno związek dla wspólnej obrony i solidarnego spółzycia, z zachowaniem indywidualizmu części składowych w ich rozwoju dziejowym. W przeciwieństwie do większości wielkich państw, Rzeczypospolita wzrosła nie zaborami, jeno skupianiem się ludów na zasadach związkowych. Taką była jej geniza i taką w założeniu formacja”.

W dobie obecnej, po wyrwanu ziem b. Rzeczypospolitej ze szponów państwowości rosyjskiej, do jednej z naszych spraw najdonioślejszych, należy tu kwestja wzajemnego stosunku ludów byłego bloku państwowego Rzeczypospolitej.

Wnikając w zasadnicze cechy procesu dziejowego, jakie się odbywały i odbywają obecnie wśród tych ludów, a więc wśród litwinów, lotyszów, ukraińców i białorusinów, jakoteż w samej Polsce, wykreśla p. Römer istotne wytyczne związków i przeciwstawień, w których idzie się nasz rozwój. Te rozważania prowadzą p. Römera do wniosku, że „względny wolności ludów i wolności Polski są zbliżone, a wolność ludów — to droga kultury i demokracji. Już nietylko narody reprezentowane przez wyższe pokłady społeczne z ich kulturą bogatą i szczytów sięgającą, ale ludy w wielkich masach proletariatu i rzesz chłopskich i miejskich — wolności swej pragną, bo coraz większa jest ich waga i sfera czynu w zorganizowanych społeczeństwach ludzkich. A sfera ta rozciąga się zarówno na zagadnienia gospodarcze i społeczne, jak kulturalne i narodowe w najpowszechniejszych elementach ducha ludzkiego”.

Ministrowie skarbu w Paryżu.

Rosyjski minister skarbu, Bark, bawi obecnie w Paryżu, dokąd przybyli również angielski kanclerz skarbu, Mac Kenna i włoski minister finansów, Carcano.

Główny cel narad z ministrem francuskim, Ribot'em, polega na omówieniu warunków, na jakich Francja i Anglja mają przyjąć z pomocą finansową Rosji i Włochom.

Minister Bark już od r. 1914 zwraca się stale w Londynie i Paryżu o pomoc materialną, chociaż ze zmiennym skutkiem. Dotąd otrzymała Rosja w Anglii kredyty przy częściowym zabezpieczeniu złotem, obecnie zaś Bark, na skutek uchwały komisji dumskiej, nie może zmniejszać zapasu złota w Banku Państwa, wynoszącego około 1600 mil. rubli, przez dalsze przekazywanie złota do dyspozycji rządu angielskiego.

Wobec tego Bark na konferencję zjawiał się li tylko po to, aby zameldować o ofensywie rosyjskiej, za którą powinna zapłacić Anglja. Rosja od wybuchu wojny znajduje się w ciężkich opałach finansowych, co potwierdza najlepiej nowe rozporządzenie rządowe, aby ilość banknotów w obiegu nie była ograniczona stosunkiem do metalicznego pokrycia.

Ostatnia pożyczka rosyjska w Anglii doszła do skutku jedynie dlatego, że Rosja groziła zawarciem oddzielnego pokoju. Rodzi się obecnie ciekawe pytanie, w jakim stopniu polepszą się stosunki angielsko-rosyjskiej wobec wstrzymanej ofensywy?

Tym czasem min. Mac Kenna, który już zaciągnął dotąd około 1 miljarda pożyczek, ucieka się

do najdale idących środków, krytykowanych przez izbę niższą, aby tylko utrzymać na pewnym poziomie (2 proc. dysażo) kurs sterlingów w Nowym Jorku i co tydzień wypuszcza za 25 mil. funtów obligów skarbowych. Jeżeli dodamy do tego stały odpływ złota z Londynu, to musimy, bardzo pesymistycznie zapatrywać się na pomysłny wynik zabiegów ministra Barka. (N. Fr. Pr.)

Kronika

Zaopatrzenie się w węgiel.

Jak donosi „Deutsche Warschau-er Zeitung“, zakomunikowano jej urzędownie co następuje:

Z powodu z rozpoczęciem letniej pory roku poruszonej przez Wschodnią Centralę węgla, kwestii żeby się zaopatrywano na czas w węgiel na zimę, nagromadziło się tyle zleceń na duży węgiel polski, że obecnie ich nie można wykonać w żądanej ilości. A czy to się zmieni w następnych miesiącach do września włącznie, tego przewidzieć nie można.

Z Niemiec obecnie węgiel kamienny sprowadzony być nie może z wyjątkiem węgla gazowego i antracytu, z których się w Polsce nie dobywa.

Mogą być dostarczane brykiety, które się na zapasy na zimę nadają, jeżeli są sucho przechowywane.

Zaleca się przeto wszystkim potrzebującym węgla, aby używali pod czas lata gatunki drobniejszego węgla, na który popyt jest mniejszy t. j. orzech II i III, a także węgiel drobny i miarki.

Kto się zastосуje do powyższego ten się zimą nie będzie potrzebował żalić na brak opału.

Gdyby konsumenci na miejscach sprzedaży węgla lub też przy oddawaniu zleceń napotkali na przeszkodę, to im zaleca zwracać się niezwłocznie do odpowiednich urzędów (naczelnika powiatu, prezydenta policji, wzgl. komendantury miejskiej lub inspekcji etapowych), a w razie potrzeby do „Wschodniej Centrali Węgla“, Warszawska, Jasna 8, kompetentnej dla wszystkich zleceń na węgiel z okupacji wschodniej.

Nowy prezydent policji.

Na miejsce p. prezydenta policji ces. niem. w Łodzi, von Oppena, władze mianowały dotychczasowego landrata w Kutnie d-ra Loehrsa.

Naczelnikiem pow. łeczyckiego mianowany został dotychczasowy landrat łódzki, v. Zitzewitz. (kj)

W Szkole Handl. Kup. Ł.

Na ostatnim posiedzeniu Rady Opiekunów przy udziale reprezentantów kupiectwa łódzkiego rozpatrywano projekt, jak również przedstawiony przez dyrektora p. Klossa kosztorys otwarcia klasy ósmej dla tych z pośród abiturjentów tegorocznych szkół, którzy pragną uzyskać prawo wstępu na uniwersytet.

Projekt powyższy zaakceptowano i klasa ósma zostanie otwarta z początkiem nadchodzącego roku szkolnego.

Kasy pożyczkowe

Działalność wielu kas pożyczkowo-oszczędnościowych podczas wojny lub też ustala zupełnie, lub też zmniejszała się znacznie.

Rada Główna Opiekunów, wychodząc z założenia, że z powodów powyższych wynika niemało strat, — gdyż jedni nie mają gdzie składać wchodzących oszczędności, znów drudzy nie mogą dostać taniej i dogodnej pożyczki, dziś tak zwłaszcza niejednemu potrzebnej na podźwignięcie gospodarstwa, rzemiosła lub handlu — spólnie z Gł. Tow. Rolniczym i Bankiem Tow. Spółdzielczych postanowiła zachęcać i pomagać do wznowienia działalności, ew. rozszerzenia tejże w kasach pożyczkowo-oszczędnościowych.

Uchwalono również wszcząć starania w celu uruchomienia gminnych kas pożyczkowych. (kj)

„Kropki mleka“

W sprawozdaniu za ubiegły miesiąc p. Kurium następujące cyfry: rozdano na pierwszym punkcie rozdawnym (Piotrkowska 103) — 4900 litrów mleka i 26 puszek mączki Nestle'a 380 niemowlętom; w punkcie 2-ym (Zgierska 15) — 4452 litrów

mleka — 415 niemowl.; 3-im (Piotrk. 282) — 5476 litrów mleka — 379 niemowl.; 4-ym (Zgierska 180) — 3157 litrów mleka — 302 niemowl.; 5-ym (Kocińska 41) — 2079 litr. mleka — 300 niemowl.; 6-ym (Rybna 10) — 680 litr. mleka — 100 niemowl. Ogółem korzystało w miesiącu czerwcu 1876 niemowląt, którym rozdano 19,814 litrów mleka i 26 puszek mączki Nestle'a. Koszt mleka wyniósł 3,474 rubli.

W okresie tym wydawano bonny na obiady matkom, karmiącym wyłącznie pierśią, oraz bonny na kleiki dzieciom, które z „Kropki mleka“ przestały lub nie mogły korzystać; a bonny te wydano 50 rb. Ogólne wydatki wyniosły w tym miesiącu 4,144 rb., a przychody 4,742 rb., między innymi subsydia Magistratu 1,140 rb., od Komisji Międzyzwiązk. Rob. Chrz. 500 rb., od łódzkiej Miejskiej Rady Op. 250; pożyczki od tejże Rady 1500 rb.

(kj) Z zagonków.

Na gruntach urodzajniejszych kartofle już porosły na tyle, że właściciele zagonków mają już niemal codziennie zapewniony obiad.

Kolonje letnie dla dzieci robotników fabrycznych.

Tow. Akc. Tow. Wyr. Baweł. L. Geyera wysłało dzieci swoich robotników na wieś, do Podleżyc pod Siaradem, gdzie wynajęto w tym celu specjalny budynek.

Dzieci będą utrzymywane na koszt fabryki i gdy pierwsza grupa użyje dostatecznie letniego wypoczynku — na miesiąc ten — będzie wysłana druga partja — tak, że wakacje te potrwać prawdopodobnie do późnej jesieni.

Na Giełdzie Pracy Rob. Chrz.

Zapisanych jest obecnie 11,345 kandydatów, w czem około 3 tysięcy kobiet. Z liczby tej korzystało z zarobków w czerwcu zaledwie 636 osób, z czego sam Magistrat za roboty publiczne wypłacił 16,000 rb. Z robot prywatnych wpłynęło zaledwie 1200 rb. Zarobek robotnika przy robotach ziemnych wynosił 1 mk. 43 fen., „taczkarskich“ — 1 mk. 90 fen., za pracę u przedsiębiorców prywatnych płacono 1 rb.

Ze „Strzechy Robotniczej“

Kursa wieczorowa przy „Strzechy Robotniczej“ obchodzi dziś roczny jubileusz swego istnienia. Są to jedyne w Łodzi kursa, które dały możność łódzkiemu proletariatu robotniczemu kształcić się i nabywać wiedzę. Na kursa uczęszcza przeszło 500 robotników, personel nauczycielski składa się z 20 osób z demokratycznej inteligencji. Nie zważając na wszelkie trudności, oparte tylko na własnych siłach, kursa jednak rozwinięły się i coraz to większe zastępy robotników znalazły możliwość uczyć się i zapoznawać się z wszelkimi kwestjami, dotyczącymi życia i położenia robotników. Kursa te znajdują się teraz w dużym lokalu, mieszczącym przeszło 1000 robotników.

Przy wymianie bonów

rublowych obłowili się przyzwójca spekulanci giełdjarze którzy, wyciekającym w „ogonkach“ przed bankiem robili „udogodnienia“ — wypłacając za bonny natychmiast, n. b. z odciągnięciem małej lub więcej obfitego komisowego.

Z pośrednictwa tego korzystali zwłaszcza włościanie niechętnie, odnieszający się do wyczekiwania.

Obecnie run przed bankiem ustąpił wobec czego ruchliwi „bankierzy“ sami wyruszyli w podróż w poszukiwaniu bonów i skupując takowe po wsiach, zapewniając włościan, że bank już weale bonów nie wymienia gdyż wszystkie są fałszywe. Okazuje się, że niema takiej maki, z której by „nasz“ łódzki dobroczyńca ludzkości dla siebie butki nie wypieki.

Komunikaty meteorologiczne.

Przed gmachem poczty głównej wywieszane są codziennie telegraficzne przewidywania pogody według berlińskiej stacji meteorologicznej. (kj)

Udczyt majora Moranta

z przyczyn od organizatorów niezależnych został odwołany — wobec czego pieniądze za zakupione bilety otrzymać można z powrotem w

„Czytelnia Nowości“ A. Straucha (Dzielnia 16).

L. O. S. w Helenowie.

Wieczór solistów i oper. Dyrekcja: Tadeusz Mazurkiewicz. Tytuł: Xty koncert symfoniczny. Dyrekcja: Bron. Szulc. Solista: H. Wolkowiczówna.

Atak prasowy.

Przebieg Nuchem Demant z Łodzi, Kamienna 3, został na 4 tygodnie aresztu skazany, ponieważ fałszywie pewnego policjanta zadentycjonował.

Wypadki i kradzieże.

Kradzieże. W noc sobotnią włamali się złodzieje do tawerny herbaciarni przy ul. Mawrot 85 i skradli pewną ilość cukru, chleba, masła, jaj, herbaty, oraz kart na chleb i w ilości 200 funtów.

Z mieszkania E. Godora Junoda przy ul. Zachodniej 53, skradziono na go derobe, wartości 500 rubli.

Z mieszkania Józefa Lidera przy ul. Piotrkowskiej 26, skradziono 10 garderoby na sumę 200 rubli.

Z sklepu spożywczego Samuela Skurcza, za pomocą włamania skradziono wyrobów tabaczkowych i spożywczych na sumę 1230 rubli.

Ze związków i stowarzyszeń.

X Nowe stowarzyszenie.

Wczoraj wieczerem pod przewodnictwem p. Sylwestra Jungowskiego odbyło się organizacyjne zebranie członków nowego legalizowanego stowarzyszenia „Kupców handlujących wyrobami tabaczkowymi“.

Obecnych było 20 osób.

Prze czytano i zostały statuty.

Stowarzyszenie ma na celu wspólny zakup i sprzedaż wyrobów tabaczkowych, oraz towarzystwie i handlowe zbliżenie członków w utworzenie kooperatywy udziałowej również ma być utworzona komisja dla sprzedaży towarów.

Członkami stowarzyszenia mogą być wszyscy handlujący wyrobami tabaczkowymi i mający na handel pozwolenie od władz.

Składka członkowska wynosi 12 rb. rocznie i 8 rb. wpisowego.

Stowarzyszenie ma prawo utworzyć także kasę sekuracyjną oraz kooperatywę spożywczą.

Po przyjęciu statutu postanowiono utworzyć kooperatywę zakupu i sprzedaży wyrobów tabaczkowych.

Do Zarządu wybrani zostali pp. S. Jungowski — prezes, M. Kauski, — skarbnik, I. Gątkowski, S. Nowiński i J. Fajfer.

Ze stow. Wz. Pom. Pracowników Handlow. w Łodzi.

Wczoraj wieczerem odbyły się w lokalu stow. dodatkowe wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Wybrani zostali do Zarządu jako członek p. Fitt, jako kandydat p. Weinblatt, do Komisji Rewizyjnej — p. Abramowicz.

Z bliska i z daleka.

§§ Pogrzeb rosyjskiego oficera w Krakowie.

W czwartek odbył się w Krakowie ze szpitala garnizonowego na cmentarz rakowicki pogrzeb porucznika 13 pułku rosyjskich strzelców pieszych, Jerzego Sudełkowskiego, zmarłego wskutek odniesionych ran.

Pogrzeb odbył się z honorami wojskowymi. Na czele orszaku pogrzebowego maszerowała honorowa kompanja piechoty austriackiej, następnie szedł liczny oddział jeńców rosyjskich, Karawan ośmiu 16 rosyjskich podoficerów, którzy po drodze śpiewali żałobne pieśni. Kondukt prowadził prawosławny duchowny. Za karawanem szło grono krakowskich oficerów, którzy odprowadzili karawan aż na cmentarz.

Na placu Matejki kompanja żołnierzy austriackich dała pożegnalną salwę honorową.

Orszakowi pogrzebowemu przypatrywała się liczna publiczność krakowska i z zaciękwaniem przysłuchiwała się żałobnym pieśniom rosyjskim niesłyszanym i dotąd nigdy w Krakowie.

Δ Rozporządzenie językowe.

„Wilneser Ztg.“ donosi, że pośród rozporządzeń wydanych dn. 7 czerwca r. b. przez naczelne dowództwo znajdują się jedno, które określa:

„Językiem urzędowym jest język niemiecki, przytem jednak w stosunkach z władzami dla rzeczowego porozumienia się dopuszczane są języki: łotewski, litewski, 1-roski, białoruski i żydowski“.

Wojna.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowe).

Wielka Kwatera Główna, 10go lipca

Wschodnia widownia wojny.

Za wyjątkiem daremnego ataku rosyjskiego w okolicy Skribowa (na wschodzie od Horodyszcz), w północnej części frontu nie wydarzyło się nic znamiennego.

Grupa wojsk generała Linsingena.

Nieprzyjaciół prowadzący wywiady w kierunku linii Stochodu został wszędzie odparty; również załamały się natarcia jego na zachodzie i południowym-wschodzie od Łucka.

Niemiecka eskadra lotnicza zaatakowała z powodzeniem okopy nieprzyjacielskie na wschodzie od Stochodu.

Grupa wojsk generała hrabiego Bothmera.

Na przedpolach odbywały się po myślnie potyczki i działalność patroli.

Zachodnia widownia wojny.

Po obydwu stronach Somme w dalszym ciągu toczy się ciężka walka. Nasze dzielne wojska ciągle jeszcze odrzucają atakującego przeciwnika na jego stanowiska, tam zaś, gdzie musiały ustąpić chwilowo przed falą atakujących, w szybkim kontrataku, odrzucają go z powrotem, w taki sposób odebrano anglikom lasy Tromes, zabudowania La Maisonette i wioskę Barleux francuzom, w okolicach zaś Hardecourt wojska nasze walczą bez przerwy oko w oko z nieprzyjacielem.

Francuzi zajęli wioskę Blaches. Między Barleux i Bolloy wielokrotne ich ataki zostały przełamane doszczętnie, z wielkimi stratami po stronie nieprzyjaciela.

Dalej na zachodzie nasz ogień zatorowy przeszkodził nieprzyjacielowi w opuszczeniu jego rowów między morzem a Anora.

W okręgu Aisne, w Szampanii i na wschodzie od Mozy ponowily się walki artylerji. Do działalności piechoty doszło na zachodzie od Warston i na zachodzie skraju Argonów, gdzie odparto nacierające oddziały francuskie.

Pod Hulluch, Givenchy i Beauquois wysadziliśmy z powodzeniem miny.

Działalność lotnicza była z obu stron bardzo ożywiona. Lotnicy nasi stracili pięć nieprzyjacielskich latawców (jeden przy kąpielach w Nieuport, dwa przy Cambrais i dwa przy Baupome) i dwa balony na uwięzi (po jednym przy Somme i przy Mozie).

Nadporučnicy Walr i Goerlich stracili swe czwarte, a porucznik Lessar piąty, porucznik Parschau swój ósmy latawiec nieprzyjacielski. Temu ostatniemu Jego Cesarska Mość przyznał order „Pour le merite“ za jego wibitną działalność.

Balkańska widownia wojny.

Na zachód od jeziora Doiran, odparty ogniem oddziały nieprzyjacielskie.

Naczelne dowództwo wojskowe

wodną, prześladować zaczęły krążowniki angielskie i francuskie, wobec czego przejazd łodzi uległ czterodniowemu opóźnieniu.

Zmiany w gabinecie angielskim.

LONDYN, 9.7. Według informacji „Daily Chronicle”, zdecydowano już następujące nominacje: Montague na ministra amunicji, Tennant na sekretarza Szkocji, Mac Kinnon Wood na kanclerza księstwa Lancaster i sekretarza skarbu, wreszcie Artur Lee na lorda admiralicji.

Konferencja ministrów skarbu.

LUGANO, 10.7. — Korespondent paryski gazety „Stampa” donosi: — Konferencja ministrów skarbu i finansów państw czwórporozumienia odbędzie się nie w Paryżu, lecz w Londynie, gdyż ministrowie angielscy nie mogą obecnie opuścić Londynu.

Tajne posiedzenie senatu.

PARYŻ, 10.7. Onegdaj odbyło się tajne posiedzenie senatu francuskiego. Dziennikarzom zabroniono zamieszczać jakiegokolwiek sprawozdania.

Votum zaufania.

PARYŻ, 10.7. Senat zakończył obrady nad sprawą obrony narodowej i 251 głosami przeciwnika 6 przyjął wniosek wyrażenia rządowi votum zaufania.

Presja na Holandję.

ROTTERDAM, 10.7. „Nieuwe Rotterdamse Courant” pisze: Poseł angielski w Hadze zażądał obecnie, by wstrzymano zupełnie wywóz manufaktury holenderskiej do państw neutralnych. Jeżeliby nie uwzględniono tego żądania, natenczas Anglja nie byłaby przepuszczała bawelny do Holandji.

Dzisiaj popołudniu ma być zwołana w tej sprawie konferencja przedstawicieli izb handlowych tej gałęzi przemysłu.

Otwarcie granicy bułgarsko-rumuńskiej.

BUKARESZT, 10.7. Rząd bułgarski zakomunikował rządowi rumuńskiemu, iż ponownie otwarto gra-

nicę dla ruchu osobowego i towarowego.

Pasiecz w Rzymie.

LUGANO, 10 lipca. — Prezes ministrów, Pasiecz, przybył wczoraj do Rzymu. O celu jego podróży nie można dowiedzieć się niczego ani w poselstwie serbskiem, ani z Consulcie.

Pasiecz ma odbyć dziś naradę z ministrem spraw zagranicznych, Sonnino.

Sprawa irlandzka.

ROTTERDAM. — Omawiając sprawę irlandzką, „Westminster Gazette” przypomina tym, którzy opierają się jeszcze obecnie w Anglii uregulowaniu stosunków angielsko-irlandzkich, o ogłoszeniu przez Anglię całego świata, że Anglja walczy o wolność małych narodów. „Jesteśmy — pisze dziennik powyższy — w oczach świata wojownikami za wolność małych ludów i sami wymierzylimy sobie policzek, gdybyśmy wobec jednego narodu, za który jesteśmy bezspornie odpowiedzialni, nie znali innej polityki, jak tylko politykę ucisku”.

O zboże rumuńskie.

BUKARESZT. — Krażą tu pogłoski, że kolicja dała do zrozumienia rządowi rumuńskiemu, iż uważać będzie za czyn nieprzyjazny dla koalicji sprzedaż tegorocznej zboża rumuńskiego mocarstwu centralnym. Niektóre dzienniki zaznaczają wobec tego, że byłoby do życzenia, aby się wiadomość ta sprawdziła, gdyż czyn taki byłby naciskiem, którego rząd rumuński nie mógłby już tolerować.

Poległy generał.

HYGA. — Dzienniki medjołańskie donoszą, że generał Carlo Giordana, dowódca brygady na prawem skrzydle włoskiem, poległ podczas walk na płaskowzgórzu Schleggen

Zamknięcie ruchu kapielowego.

BERLIN. „Berliner Tagebl.” donosi: Wybrzeże morza Północnego między obszarami forticznymi Kuxhaven i Geestemünde zostało zamknięte dla ruchu kapielowego.

Obwieszczenie.

W wykonaniu rozporządzenia pana General-Gubernatora z dnia 24 maja 1916 r. dotyczącego zaskwestrowania i zgłoszenia zapasów surowych materiałów wojennych postanawiam niniejszem w porozumieniu z panem gubernatorem wojennym i Wydziałem surowców wojennych w Warszawie, Filja w Łodzi, dla powiatów łódzkiego, łaskiego i brzezińskiego,

Wszelkie pikery (Webvögel) winny być zgłoszone, o ile do robót tkackich już nie są zdadne a mianowicie, tak znajdujące się w fabrykach, jako też i w handlu.

Zgłoszenia winny być uczynione najpóźniej do 20 lipca 1916 r. piśmiennie do Wydziału surowców wojennych w Warszawie, Filja w Łodzi; takowe muszą zawierać ilość sztuk i ogólną wagę.

Osobne formularze do zgłoszenia. wydawane nie będą.

Przekroczenia będą karane na zasadzie powyższego obwieszczenia pana General-Gubernatora.

Łódź, 6-go lipca 1916 roku.

Cesarsko-Niemiecki Prezydent Policji podp von **Oppen.**

OBWIESZCZENIE.

Jednocześnie z deklaracjami dla ustalenia podatku mieszkaniowego właściciele nieruchomości w miastach względnie ich zastępcy otrzymają

formularze deklaracyjne do podatku od nieruchomości za II półrocze 1915 r. i za cały rok 1915, jakoteż

formularze ustalenia do ściągania podatku hypotecznego.

Formularze te winny być wypełnione, zgodnie z prawdą, całkowicie i dokładnie i również być

do 20 lipca 1916 r.

gotowe do odebrania z deklaracjami o podatku mieszkaniowym

Kto żądanych deklaracji poda niezgodnie z prawdą, nie całkowicie lub nie dokładnie, albo takowych zupełnie zaniecha, będzie karany grzywną do 5000 rubli, o ile za przewinięcie jego nie grozi wyższa kara.

Obwieszczenie dotyczące ustalenia podatku od nieruchomości i hypotecznego zostanie uczynione przez przedłożenie rozkłańdek podatkowych. Dalsze zarządzenia będą podane do wiadomości.

Łódź, dnia 5 lipca 1916.

Cesarsko-Niemiecki Prezydent Policji v. **Oppen.**

OBWIESZCZENIE.

Stosownie do przepisów wykonawczych pana Szefa Zarządu do rozporządzenia, dotyczącego poboru podatku mieszkaniowego zostały podzielone podług klas taryfy:

- miasto Łódź, do II klasy,
- miasta Tomaszów i Zgierz do III klasy,
- miasta Brzeziny, Łask i Pabjanice do IV klasy.

Dla miasta Łodzi utworzone są cztery komisje podatkowe, dla pozostałych miast po jednej komisji.

Komisje podatkowe miasta Łodzi obejmują:

- komisja I: I, II, III i IV cyrkuł policyjny, przewodniczący: urzędnik policyjny Rösner,
- komisja II: V, VII, VIII i X cyrkuł policyjny, przewodniczący: sekretarz podatkowy Zimmermann,
- komisja III: IX, XI, XII, XV i XVII cyrkuł policyjny, przewodniczący: radca rachmistrzowski Grühlich,
- komisja IV: VI, XIII, XIV i XVI cyrkuł policyjny, przewodniczący: sekretarz podatkowy Loos.

Przewodniczącymi komisjami w Tomaszowie i Pacjanicach są panowie burmistrzowie tych miast; na przewodniczącego komisji w Łasku mianowałem zastępcę naczelnika powiatu w Pabjanicach pana von Otto,

na przewodniczącego komisji w Brzezynach — pana poborcę Jakoby,

na przewodniczącego komisji w Zgierzu — pana nadporucznika Warnacka.

Ustalenie obowiązku podatkowego, jak również ocena wartości rocznego komornego za mieszkania winno być dokonane na zasadzie położenia w dniu 15 lipca 1916 r.

Właściciele domów, względnie ich zastępcy, otrzymają w następnych dniach deklaracje, które dla uniknięcia kar zagrożonych rozporządzeniem z dnia 19 kwietnia r. b. winny być zgodne z prawdą, zupełnie i dokładnie wypełnione.

do 20 lipca r. b.

gotowe do odebrania

Właściciele nieruchomości lub ich zastępcy, którzy do dnia 14 lipca r. b. deklaracji nie otrzymali, winni niezwłocznie zwrócić się o otrzymanie takowych w Łodzi do przewodniczącego swojego cyrkułu, w pozostałych miastach — do magistratów. W tychże miejscach otrzymać można dodatkowe arkusze do formularzy.

Obwieszczenie o ustanowieniu opłaty podatkowej nastąpi przez przedłożenie rozkłańdek podatkowe. Czas i miejsce przedłożenia będzie osobno podane do wiadomości.

Po upływie czasu przedłożenia rozkłańdek podatkowej rozpocznie się bezwzględnie ściąganie podatków. Terminy płatności będą opublikowane.

Podatek mieszkaniowy musi być do 15 października 1916 r. zapłacony. Sumy potrzebne do opłaty winny być zatem we właściwym czasie przygotowane.

Łódź, dnia 5-go lipca 1916 r.

Cesarsko-Niemiecki Prezydent Policji v. **Oppen.**

OGŁOSZENIE.

Procenty od wpłat gotówkowych, na poczet miejskiej pożyczki przymusowej są do odebrania za okazaniem odpowiedniego kwitu w naszej Głównej Kasie Miejskiej, Nowy Rynek 1, w dniu powszednim od godz. 9 rano do 12.30 po południu w czasie od 15 do końca bieżącego miesiąca.

Łódź, dnia 6-go lipca 1916 r.

MAGISTRAT Schoppen.

OGŁOSZENIE.

Procenty od złożonych w swoim czasie przez piekarni miejskich kaucji w Komitecie Rozdziału Chleba i Mąki są do odebrania w naszej Głównej Kasie Miejskiej, Nowy Rynek 1, w czasie od 15-go do końca bieżącego miesiąca podczas godzin biurowych — w dniu powszednim od godziny 9-rano do godziny 12.30 po południu.

Do odbioru procentów potrzebnym jest przedstawienie wydanego przez Komitet Rozdziału Chleba i Mąki kwitu kaucyjnego.

Łódź, dnia 6-go lipca 1916 r.

MAGISTRAT Schoppen.

Całkowity dochód na Oświatę!

JUBILEUSZOWY NUMER „BLUSZCZU”

wydany w pięćdziesięciolecie rocznicę założenia tego poczytnego pisma, zawierający utwory najlepszych sił literackich i bogato ozdobiony w aktualne ilustracje i jest do nabycia w redakcji „Nowego Kurjera Łódzkiego”.

Całkowity dochód na Oświatę!

Resztki Cegielniana № 43 w podwórzu.

Sprzedaz z fabr skł. 40% tan. n. o. zw. Uwaga: STAŁA CENA wełna z jedw i bat. Błam. na bluzki od rb. 1.50 do 3. Szweloty, Boston, Melanże, czar. z biał. w kratki. Muslin—de-len, Alpaga i t. d. na damsk. i męzk. kostjumy od r. 8. — rb. 20. Materiały balowe i żałobne, na fartuchy i różne chustki i t. p.

Cegielniana 43, w podwórzu 4 dom od Piotrkowskiej.

Nadeszły świeże transporty naszej Tektury ogniotrwałej

w różnych gatunkach

Jess, Kawecki i S-ka
Łódź, ulica Przejazd 42/44.

Jess, Kawecki i S-ka
Przejazd 42/44
polecają wagonowo i ze składu
Cement, Gips, Wapno
tekturę smołowoową, masę sklejną oraz materiały opałowe.

Dr A. Ziegler
choroby dzieci
przyjmuje od godz. 8—5 p.p.
Piotrkowska Nr. 101

Akuszerka
z dyplomem Cesarskiej Akademii medycznej w Piotrogródzie praktykująca 20 lat, przyjmuje. Andrzejka 39, m. 10 od 12—5

Ogłoszenia drobne:
A. M. obte sprzedam tanie Mi kolejejska 96 m. 27. front I piętro. —3
D. Do sprzedania kompletne urządzenie sklepowe z szylkami, Benedykta 41. Do wynajęcia 4 pokoje z kuchnią wygodę gaz elektryczność 2 sklepy i pojedyncze mieszkania. Benedykta 41. —3
S. Stróż potrzebny obeznany z motorem elektrycznym, zgłosić się do gospodarza Benedykta 41 od 8 do 9 rano. 1386—3

Pokój umeblowany lub bez, z elektrycznym oświetleniem do wynajęcia. Radwańska 3, m. 8. 1328—3
P. Pokój umeblowany frontowy do wynajęcia II piętro przejazd 14 3
P. Potrzebni chłopcy do zakładu szlarskiego Główna 42 J. Gaje-wicz. 1340—2
R. Power do sprzedania ul. Pabjanicka № 43. w Kuźni. —1
W. Wyjeżdżając sprzedam kanapę stół biurowy i drobniagłi Wólczajska 98 m. 4 lewa ofiocyjna zastad do 11-ej rano. —1
2 pokoje umeblowane oddzielne wejścia, front, Elektryczność II piętro lewa strona. Rozwadowska. 6
Z. Zagnęła kartka wykupowa № 152615 Oddziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego Zachodnia 31, 1

S. Skradziono weksel na Rb. 200. wy-stawca Jan Lewy. Weksel ten nieważny. 1323—1
Z. Zagnął paszport niemiecki, famijny wydany w Bódzli na imię Emilji Biemer.
Z. Zagnął paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Ignacego Gołębińskiego.
Z. Zagnął paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Józefa Szewczyka
Z. Zagnął paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Aleksandra Krysińskiego.
Z. Zagnęła legitymacja od karciehlebowej № 8143 wydana z uczestką na imię Franciszka Krowczyńskiego.

Magazyn kapeluszy C. Kalinowskiej
z Piotrkowskiej 26, został przeniesiony na ulicę PIOTRKOWSKĄ Nr. 152.
Polecam duży wybór kapeluszy. Ceny przystępne. Żałobne kapelusze zawsze na składzie.